

XÂY DỰNG ĐOÀN KẾT TRONG ĐẢNG THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀ SỰ VẬN DỤNG CỦA ĐẢNG TA HIỆN NAY

TS ĐỖ VĂN DƯƠNG*

Những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng đoàn kết trong Đảng là sự vận dụng sáng tạo và phát triển học thuyết Mácxit về xây dựng đảng chính trị phù hợp điều kiện cụ thể ở Việt Nam. Vận dụng tư tưởng của Người, Đảng ta luôn khẳng định đoàn kết là truyền thống quý báu của Đảng và nhân dân ta, là nguồn gốc dẫn tới mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Việc gìn giữ và phát huy truyền thống đó là trách nhiệm của toàn thể đảng viên và tổ chức đảng, đặc biệt trong giai đoạn cách mạng mới hiện nay, chúng ta cần tiếp tục vận dụng và phát triển những quan điểm, tư tưởng đó của Người để xây dựng Đảng ta thật sự đoàn kết, trong sạch và vững mạnh.

1. Cơ sở xây dựng đoàn kết trong Đảng theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Thứ nhất, xuất phát từ nhận thức sâu sắc lý luận của Chủ nghĩa Mác – Lênin về đoàn kết trong Đảng

C.Mác, Ph.Ăng ghen và V.I.Lênin đã đề cập tới đoàn kết như một nguyên tắc quan trọng trong xây dựng đảng kiểu mới. Theo V.I.Lênin, đoàn kết trong Đảng là đề tạo ra sự thống nhất ý chí và hành động. Ở bất kỳ giai đoạn nào đoàn kết trong Đảng cũng hết sức quan trọng, đặc biệt trong giai đoạn đảng cầm quyền. Bởi vì, khi đã có chính quyền, Đảng trở thành lực lượng lãnh đạo toàn xã hội. Do

đó, vấn đề đoàn kết trong Đảng là tấm gương và là hạt nhân để đoàn kết toàn dân trong công cuộc bảo vệ và xây dựng đất nước.

Nhận thức sâu sắc lý luận của Chủ nghĩa Mác – Lênin về đoàn kết trong Đảng, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi đoàn kết trong Đảng là vấn đề quan trọng, mang ý nghĩa sống còn để giữ vững vai trò lãnh đạo cách mạng của Đảng. Người khẳng định *“Sức mạnh của Đảng là sự đoàn kết, nhất trí”*¹, và trong tư duy lý luận của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đoàn kết là một thuộc tính cơ bản của Đảng Cộng sản Việt Nam, là truyền thống cực kỳ quý báu của nhân dân. Truyền thống đó là giá trị xuyên suốt, lâu bền, kế tiếp nhau, chứ không phải là hiện tượng đột biến, nhất thời, Người chỉ rõ: “Đảng ta là một Đảng lãnh đạo. Tất cả các cán bộ và đảng viên dù ở cương vị khác nhau, làm công tác khác nhau cũng đều phải đoàn kết, nhất trí để làm tròn nhiệm vụ của Đảng giao cho”².

Thứ hai, xuất phát từ sự thống nhất về mục tiêu, lý tưởng của Đảng

Để xây dựng đoàn kết trong Đảng thành một khối vững chắc, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh trước hết phải dựa trên nền tảng căn bản đó là mục đích, lý tưởng của Đảng. Sự thống nhất về mục đích, lý tưởng của Đảng giúp cho đảng viên gạt bỏ những thành kiến cá nhân để tạo nên sức mạnh của Đảng. Người nhấn mạnh: “Đảng ta thật vĩ đại, vì ngoài lợi

* Trường Chính trị tỉnh Đắk Lắk

ích của giai cấp công nhân, của nhân dân, của dân tộc, Đảng ta không có lợi ích gì khác”³. Người cho rằng: “Đôi với Đảng, đôi với nhân dân, chúng ta có một nghĩa vụ vẻ vang là suốt đời làm người con trung thành của Đảng, người đầy tớ tận tụy của nhân dân”⁴. Đây là điểm tương đồng, quy tụ tất cả mọi đảng viên trong đảng từ đảng viên không giữ chức vụ đến đảng viên giữ trọng trách, quy tụ tất cả mọi tổ chức, từ trung ương xuống tận các chi bộ cơ sở vào sự nghiệp chung của Đảng. Khi nào xa rời mục tiêu này thì nội bộ Đảng tất yếu sẽ rệu rã, chia rẽ, bất đồng.

Thứ ba, truyền thống đoàn kết trong Đảng bắt nguồn từ truyền thống đoàn kết của dân tộc Việt Nam

Trong hàng nghìn năm lịch sử dựng nước và giữ nước nhân dân ta đã chung lưng, đầu cật, kề vai sát cánh đấu tranh chống kẻ thù ngoại bang và xây dựng đất nước trước sự thử thách khắc nghiệt của thiên nhiên. Trong suốt chiều dài của lịch sử dân tộc, sự đoàn kết của dân tộc ta đã không ngừng được hun đúc và lớn lên, để hình thành một tính cách đậm nét từ thời này qua thời khác. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: “Từ xưa đến nay, mỗi khi tổ quốc bị xâm lăng thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng mạnh mẽ vô cùng to lớn, nó lướt qua mọi sự hiểm nguy, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và quân cướp nước”. Một tư tưởng quan trọng có giá trị lý luận và thực tiễn to lớn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đó là xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc, một trong những nhân tố tạo ra nó chính là tinh thần yêu nước. Trong quá trình xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân vì mục tiêu độc lập, tự do, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn khẳng định tinh thần yêu nước chính là điểm chung, là “chìa khóa vàng” để mở ra khối đại đoàn kết toàn dân. Chính truyền thống đoàn kết của dân tộc Việt Nam là cội nguồn tạo nên sức mạnh lãnh đạo to lớn của Đảng, là nhân tố để phát huy trí tuệ và khả năng sáng tạo của những chiến sĩ tiên phong nhằm đưa sự nghiệp cách mạng Việt Nam đến thắng lợi cuối cùng.

Thứ tư, đoàn kết trong Đảng theo tư tưởng Hồ Chí Minh, xuất phát từ vấn đề dân chủ trong Đảng

Dân chủ trong Đảng là nền tảng cho sự đoàn kết. Trên cơ sở dân chủ nội bộ trong Đảng thì đảng viên mới thực sự trung thực, thẳng thắn, chân thành với nhau. Do đó, “tinh đồng chí thương yêu lẫn nhau”

mới được phát huy trong công tác xây dựng Đảng. Đương nhiên, dân chủ ở đây cần được hiểu là dân chủ đúng đắn chứ không phải là thứ dân chủ quá trớn phá hoại thống nhất trong Đảng, biến sinh hoạt Đảng thành sinh hoạt câu lạc bộ. Hồ Chí Minh viết: “Nội bộ Đảng phải đoàn kết, nhất trí, đoàn kết không phải ngoài miệng mà đoàn kết trong công tác, trong phê bình và tự phê bình giúp nhau cùng tiến bộ”⁵; “Trong Đảng phải thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết, thống nhất trong Đảng”⁶. Thực tế, Đảng có sức mạnh khi mọi tổ chức Đảng và đảng viên tuân thủ nghiêm ngặt những nguyên tắc sinh hoạt Đảng, đặc biệt là nguyên tắc tập trung dân chủ. Mọi sự rạn nứt, mất đoàn kết trong nội bộ Đảng đều bắt nguồn từ sự buông lỏng nguyên tắc tập trung dân chủ và không chú trọng công tác kiểm tra, giám sát, không thường xuyên tự phê bình và phê bình. Do vậy, muốn đoàn kết thật sự trong tư tưởng và hành động, nhất định phải phát huy dân chủ và không ngừng mở rộng dân chủ.

2. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng sự đoàn kết của Đảng Cộng sản Việt Nam trong tình hình mới hiện nay

Trải qua hơn 33 năm thực hiện sự nghiệp đổi mới do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo đất nước, đã và đang thu được những thành tựu hết sức quan trọng trên nhiều lĩnh vực, kinh tế, chính trị, văn hóa, đối ngoại... Sự lãnh đạo của Đảng ta, trong đó có việc xây dựng đoàn kết trong Đảng và sự đồng thuận trong nhân dân là nhân tố quan trọng, quyết định những thắng lợi trong sự nghiệp đổi mới. Qua thực tế ở một số tổ chức cơ sở Đảng hiện nay cho thấy rằng ở đâu và lúc nào nội bộ Đảng đoàn kết, nhất trí, trước hết là các cơ quan lãnh đạo, đội ngũ cán bộ chủ chốt của Đảng đoàn kết, thì ở đó, quần chúng tin yêu và gắn bó với Đảng. Khi đó Đảng sẽ tập hợp được lực lượng, quy tụ được quần chúng quanh mình thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cách mạng. Trái lại, nếu ở đâu, nội bộ Đảng không đoàn kết, thì không những chỉ có hại trong nội bộ Đảng mà còn làm cho quần chúng không tin Đảng.

Nghị quyết Trung ương 4, khóa XII khẳng định: “Nhìn một cách tổng thể, trong suốt quá trình xây

dựng, chiến đấu, trưởng thành và lãnh đạo cách mạng, hơn 86 năm qua Đảng ta luôn giữ vững bản lĩnh chính trị, bản chất cách mạng và khoa học; kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; thường xuyên tự đổi mới, tự chỉnh đốn và ngày càng lớn mạnh...". Quá trình tự phê bình và phê bình đã góp phần đấu tranh với những suy nghĩ và hành vi sai trái nhằm cảnh tỉnh, cảnh báo, răn đe, từng bước ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực... Tuy nhiên, trước những tác động của kinh tế thị trường, một bộ phận cán bộ, đảng viên, có cả cán bộ cấp cao đã chạy theo chủ nghĩa cá nhân; một số tổ chức Đảng có biểu hiện mất đoàn kết nội bộ, chưa tôn trọng và thực hiện chưa đúng nguyên tắc tập trung dân chủ. Việc tự phê bình và phê bình có nơi trở nên hình thức; những biểu hiện cơ hội chủ nghĩa, "lợi ích nhóm", tính cục bộ địa phương có nơi đã xuất hiện và phá hoại sự đoàn kết thống nhất trong Đảng. Bên cạnh đó, các thế lực thù địch luôn tìm mọi cách, kích động chia rẽ nội bộ, gây mất đoàn kết trong Đảng. Chính vì vậy, tăng cường đoàn kết trong Đảng từ Trung ương đến cơ sở là điều tất yếu và cấp thiết trong giai đoạn hiện nay.

Đề vận dụng sáng tạo những quan điểm của Chủ nghĩa Mác - Lênin, kế thừa những quan điểm cơ bản của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong tình hình hiện nay, xây dựng đoàn kết trong Đảng, theo chúng tôi, cần thực hiện tốt những yêu cầu sau đây:

Một là, xây dựng sự đoàn kết trong Đảng phải dựa trên cơ sở Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và chủ trương, đường lối đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam

Đây là vấn đề quan trọng đầu tiên, vì chúng ta biết rằng Chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng cho hành động của Đảng ta. Trên cơ sở đó, dựa trên điều kiện cụ thể của đất nước, Đảng phải vạch ra đường lối chiến lược và sách lược. Đường lối đó phản ánh mục tiêu đấu tranh, phương hướng hành động, chủ trương thực hiện, những bước đi quan trọng của một giai đoạn cách mạng mới. Như vậy, đường lối của Đảng là hướng chiến lược của một giai đoạn lịch sử, là ngọn cờ để tập hợp lực lượng, sự thống nhất về tư tưởng là tiền đề về sự thống nhất về tổ chức.

Hai là, thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ, chế độ tự phê bình và phê bình, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, cục bộ, thân quen, cánh hẩu"

Dân chủ là điều kiện quan trọng để có đường lối đúng, nghị quyết đúng. Đó là phương pháp căn bản để khắc phục những bất đồng về tư tưởng. Nhưng dân chủ rộng rãi không tách rời với tập trung nghiêm ngặt. Tập trung đảm bảo cho sự thống nhất về ý chí và hành động, bảo đảm cho kỷ luật Đảng được chấp hành triệt để. Dân chủ rộng rãi sẽ tạo điều kiện khắc phục những bất đồng về tư tưởng. Trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay, nhiều vấn đề mới trong và ngoài nước được đặt ra, đòi hỏi Đảng phải thực sự phát huy dân chủ trong sinh hoạt đảng, mỗi cán bộ, đảng viên phải trình bày hết quan điểm của mình về những vấn đề chung để tạo sự đoàn kết trong Đảng. Ngoài ra việc tự phê bình và phê bình là một cách tốt để giải quyết mâu thuẫn, loại ra khỏi tổ chức Đảng những người mất đoàn kết. Kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, cục bộ, thân quen, cánh hẩu.

Ba là, đề cao vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu đối với việc giữ gìn sự đoàn kết trong tổ chức đảng

Thực tế cho thấy, từ trước đến nay, Đảng ta rất đề cao vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu đối với việc giữ gìn sự đoàn kết trong tổ chức đảng và trong các cơ quan, đơn vị. Tuy nhiên, thực tế ở nhiều nơi, chính người đứng đầu, chịu trách nhiệm trước cấp ủy cấp trên và cấp ủy cấp mình lại chưa thật sự gương mẫu về vấn đề thực hiện đoàn kết, thống nhất trong nội bộ, chưa thật sự coi việc xây dựng khối đại đoàn kết trong nội bộ là vấn đề then chốt quyết định mọi thành công. Chính vì vậy, việc lựa chọn người đứng đầu có đủ phẩm chất, năng lực, có vai trò tiên phong gương mẫu là rất quan trọng. Người đứng đầu cơ quan, đơn vị phải thực sự công bằng, công tâm trong xử lý công việc, phải thực sự là trung tâm đoàn kết của tập thể, cơ quan, đơn vị.

Bốn là, phát huy ý thức đoàn kết tự giác của mỗi cán bộ, đảng viên trong tổ chức đảng

Bên cạnh vai trò của người đứng đầu, mỗi cán bộ, đảng viên cần nhận thức đầy đủ vai trò của việc đoàn

kết trong Đảng, tránh các biểu hiện bè phái, cục bộ, địa phương gây chia rẽ, mất đoàn kết trong nội bộ cơ quan, đơn vị, có như vậy mới xây dựng được một tổ chức đảng trong cơ quan đơn vị thực sự trong sạch, vững mạnh. Đảng là tổ chức chính trị cao nhất của nhân dân, của dân tộc, các đảng viên đều tham gia tổ chức một cách tự giác, tự nguyện; việc giữ vững và thực hiện nghiêm minh các nguyên tắc của Đảng không chỉ là nguyện vọng của nhân dân mà còn là trách nhiệm của mỗi đảng viên. Mỗi đảng viên, nhất là đảng viên giữ trọng trách lãnh đạo phải cương quyết chống chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa cơ hội trong chính bản thân mình trước những tác động từ bên ngoài. Bởi như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã rút ra: chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa cơ hội chính là căn nguyên cốt lõi của mất đoàn kết trong Đảng.

Năm là, thường xuyên bồi dưỡng tình thân ái, tình đồng chí cho cán bộ, đảng viên là một biện pháp cần thiết để giữ gìn sự đoàn kết trong Đảng

Cách mạng đòi hỏi đội ngũ cán bộ đảng viên phải gắn bó chặt chẽ với nhau không chỉ bằng tổ chức mà còn gắn bó với nhau bằng tình thương và lòng nhân ái của những người cùng chung chí hướng, cùng chung lý tưởng. Để có sự đoàn kết thực sự, bên cạnh tinh thần, lý trí, trong mỗi cán bộ, đảng viên phải có tình thương yêu đồng chí, có lòng nhân ái, nhân hậu. Trong thực hành công việc, không chỉ là đặt ra yêu cầu hoàn thành công việc mà còn phải có sự cảm thông, chia sẻ, giúp đỡ nhau cùng hoàn thành công việc. Vì vậy, để duy trì và bồi đắp đoàn kết thì từng tổ chức đảng bên cạnh việc phải chú trọng giáo dục ý thức trách nhiệm, còn phải thường xuyên bồi dưỡng tình thân ái, tình thương yêu, cảm thông chia sẻ, tình đồng chí.

Sáu là, đổi mới công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng, xử lý nghiêm những đảng viên, tổ chức có khuyết điểm

Các tổ chức đảng cần quán triệt đầy đủ các nội dung đó đến cấp ủy đảng và toàn thể đảng, để các tổ chức đảng và toàn thể đảng viên nhận thức rõ tầm quan trọng đặc biệt của công tác kiểm tra, giám sát của Đảng đối với việc đổi mới chính đốn Đảng. Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát chống quan liêu, tham nhũng lãng phí và những hiện tượng gây mất đoàn kết trong Đảng. Phải thật sự sát dân, thân dân,

nắm chắc tâm tư, nguyện vọng của nhân dân. Đảng cầm quyền, nhưng nhân dân là chủ. Đảng lấy dân làm gốc và chính yếu tố này đem lại nguồn sinh lực vô tận cho Đảng ta. Vì vậy, Đảng phải thường xuyên chăm lo, củng cố mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với Nhân dân. Mọi biểu hiện của bệnh quan liêu, xa dân đều dẫn đến làm suy yếu Đảng, không thể là hạt nhân của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Sự đoàn kết trong Đảng dựa trên cơ sở đấu tranh bảo vệ những nguyên tắc của Đảng, chứ không là một sự thỏa hiệp vô nguyên tắc. Đảng chỉ có thể bảo đảm sự đoàn kết thật sự trên cơ sở đấu tranh kiên quyết loại bỏ phần tử cơ hội chủ nghĩa, núp dưới chủ nghĩa xã hội để chống lại chủ nghĩa xã hội; lợi dụng đổi mới của Đảng để đưa đất nước đi chệch hướng xã hội chủ nghĩa... Đoàn kết không có nghĩa là xuôi chiều. Thông qua trao đổi, thảo luận sẽ đi đến nhất trí cao hơn.

Nghiên cứu tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng khối đoàn kết của Đảng, càng thấy tầm vóc tư tưởng của Người có sức sống vượt thời gian đối với dân tộc ta nói chung và công tác xây dựng Đảng nói riêng. Mỗi cán bộ, đảng viên cần nghiêm cứu nghiêm túc, quán triệt sâu sắc, đồng thời suy ngẫm và chuyển hóa vào tình cảm, thái độ, động cơ, đặc biệt phải chiến thắng những cảm dỗ của vấn đề lợi ích cá nhân; sẵn sàng công hiến hy sinh cho nhân dân và cho Đảng, đặc biệt trong thời kỳ cách mạng mới hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Nghị quyết Đại hội lần thứ XII*, NXB CTQG, Hà Nội, 2016.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Nghị quyết Trung ương 4*, ngày 30/10/2016 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII.
3. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2002, T.11.
4. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, xuất bản lần thứ 3, Hà Nội, 2011, T.15.
5. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia-Sự thật, Hà Nội, 2011, T.9.
6. Hồ Chí Minh *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002 T.12.
7. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb CTQG, H.2002, T.9.

¹ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2002, t. 11, tr. 23.

² Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2002, t. 11, tr. 154.

³ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb CTQG, H.2000, tập 8, tr. 587.

⁴ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb CTQG, H.2000, tập 9, tr. 65.